## Bijlage 2: Re-integratie jongere partner AIO-gerechtigde

Door de wettelijke overheveling van de AIO is de SVB sinds 2010 integraal verantwoordelijk voor de uitkeringsverstrekking aan de AIO-gerechtigde.[1] Wanneer deze een partner heeft die nog niet de AOW-leeftijd bereikt heeft, is de jongere partner re-integratieplichtig.[2] De SVB is niet toegerust voor de re-integratie van deze groep. Gemeenten zijn daarom wettelijk verantwoordelijk gebleven voor hun re-integratie en elke gemeente heeft binnen het wettelijk kader de ruimte het re-integratiebeleid zelf in te vullen. Deze taakverdeling tussen gemeenten en SVB vereist dat zij samenwerken. Artikel 9 Wet SUWI dat ziet op de samenwerking tussen de ketenpartners biedt hiervoor de grondslag.

De groep jongere partners is klein. In 2009 waren er op een totaal van bijna 36.000 AIO-uitkeringen 5.500 jongere partners. In 2014 waren dit er 5.000 op 40.000 AIO-uitkeringen. Het onderzoek "Re-integratie van jongere partners van AIO-gerechtigden. Een evaluatie" richt zich op de gemeentelijke inspanningen voor de re-integratie van de jongere partner na de overheveling en de samenwerking van gemeenten en SVB daarbij ten tijde van de Wet werk en bijstand. Hiervoor zijn alle SVB-kantoren geïnterviewd en 16 gemeenten. De helft van het aantal jongere AIO-partners woont in deze 16, hoofdzakelijk grote en enkele kleine, gemeenten.

### Onderzoeksresultaat

<u>Re-integratie</u>
Het gemeentelijk beleid voor jongere partners is niet anders dan dat voor overige bijstandsgerechtigden. De inzet van ondersteuning wordt bepaald per individu aan de hand van de afstand tot de arbeidsmarkt en persoonlijke omstandigheden. Het beleid is vooral gericht op mensen met een zekere afstand tot de arbeidsmarkt, die met re-integratie-ondersteuning een redelijke kans hebben aan het werk te komen. De jongere partners in de AIO hebben echter volgens gemeenten door een onvoldoende arbeidsverleden een dusdanig grote afstand tot de arbeidsmarkt dat de kans op werk zeer klein is. In dergelijke gevallen, niet alleen bij jongere partners, wordt doorgaans geen re-integratietraject ingezet. Daarnaast voeren gemeenten aan  dat de leeftijd van de jongere partner, ongeveer de helft van hen is 60 jaar of ouder, en de doorgaans buitenlandse komaf, wat zich bijvoorbeeld uit in een beperkt netwerk, niet bevorderlijk is voor succesvolle re-integratie. Gemeenten achten dit alleen weggelegd voor enkele individuele gevallen. Meer re-integratieinspanning van hun kant zal volgens gemeenten niet leiden tot meer uitstroom uit de AIO. Dit betekent niet dat deze groep per definitie geen ondersteuning krijgt. Jongere partners kunnen ondersteuning ontvangen om op een andere wijze dan re-integratie te participeren zoals via vrijwilligerswerk.

Hoewel de aanpak van de re-integratie van de jongere partner bij het merendeel van de gemeenten op hoofdlijnen gelijk is, is er op één punt aanmerkelijk onderscheid. De meerderheid ziet de jongere partners als bijstandsgerechtigden. Deze gemeenten nemen het initiatief om hen te benaderen en hun kans op de arbeidsmarkt, net als die van elke bijstandsgerechtigde, te beoordelen. Een kwart van de onderzochte gemeenten ziet hen echter als niet-uitkeringsgerechtigden (NUG'ers). Alleen als de jongere partner zich uit eigen

---

[1] Kamerstuk 32 037.

[2] Onder re-integratieplicht van de jongere partner wordt hier, tenzij anders vermeld, zowel de plicht tot arbeidsinschakeling verstaan als de plicht tot het gebruik maken van door de gemeente aangeboden voorzieningen gericht op arbeidsinschakeling.

beweging meldt kan deze deelnemen aan re-integratie. Deze spontane aanmelding komt in de praktijk nauwelijks voor.

Samenwerking

Gemeenten en SVB voeren aan dat er geen noodzaak is voor intensieve samenwerking. Zij achten de taakverdeling, uitkeringsverstrekking door de SVB en re-integratie door gemeenten, duidelijk en de eigen taak goed uitvoerbaar. In de aanloop naar de overheveling zijn er op initiatief van de SVB procedures voor samenwerking gekomen. Kern daarvan is de schriftelijke melding door de SVB aan de betreffende gemeente dat een inwoner als jongere partner AIO-gerechtigd is geworden, zodat de gemeente deze kan benaderen. In de praktijk zijn de verzending van meldingen door de SVB en de verwerking daarvan binnen de gemeenten minder goed gaan lopen. Niet alle gemeenten hebben daardoor de jongere partners geheel in beeld. Iets meer dan een kwart van de gemeenten zegt geen meldingen te ontvangen. Hiertoe behoort de hele hierboven genoemde groep gemeenten die de jongere partner niet ziet als bijstandsgerechtigde, maar als NUG'er.

**Afweging**

Gemeenten zien de jongere partners niet als een afzonderlijke groep binnen de bijstandsgerechtigden. In beginsel is voor iedereen hetzelfde re-integratieinstrumentarium beschikbaar. Een aantal gemeenten wijkt hiervan af. Zij zien de jongere partner als NUG'er met een aanspraak op re-integratieondersteuning. De jongere partner is echter een bijstandsgerechtigde met niet alleen rechten,  maar ook een re-integratieplicht. Dit speelt te meer nu met de Participatiewet de ontheffing van de re-integratieplicht in enge zin, dat wil zeggen de plicht gebruik te maken van voorzieningen gericht op arbeidsinschakeling, sinds 1 januari 2015 niet meer mogelijk is.[3] Ook ontheffing van sociale activering is niet meer mogelijk. Het is immers van belang aan te sluiten bij de mogelijkheden die de bijstandsgerechtigde nog wel heeft. Zoals enkele gemeenten ook aangeven kan maatschappelijke participatie, bijvoorbeeld vrijwilligerswerk, nuttig zijn wanneer succesvolle re-integratie niet mogelijk is. Dit geldt ook voor jongere partners. Ik zal dit onder de aandacht brengen bij gemeenten in de Verzamelbrief.

Gemeenten en SVB geven aan dat de samenwerking bij de re-integratie van de jongere partner beperkt kan zijn. Een voorbeeld hiervan is dat de SVB op de hoogte is van inkomsten uit arbeid van de jongere partner door de inkomstenopgave van de cliënt aan de SVB en de controle via Suwinet. Nóg een signaal van de gemeente dat betrokkene is gaan werken, is niet nodig.  Een randvoorwaarde voor de re-integratie is wel dat gemeenten de jongere partner in beeld hebben. De procedure voor meldingen dat er een nieuwe jongere partner AIO-gerechtigd in de gemeente is moet daarom goed lopen. Naar aanleiding van het onderzoek bezien SVB en VNG daarom momenteel hoe de meldingenprocedure in de praktijk beter geborgd kan worden.

[3] Participatiewet, artikel 9, eerste en tweede lid. Tijdelijke ontheffing van de andere plicht, die tot arbeidsinschakeling, blijft op grond van artikel 9 wel mogelijk.